

معرفی مهمترین برنامه های کمیته ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برای ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹ در کشور، ۱۹ برنامه را با عناوین ذیل در دستور کار قرار داده است:

- ۱) تعیین اولویت ها و پازل پژوهشی کووید-۱۹ کشور و به روز کردن مستمر آن
- ۲) تعیین وضعیت موجود پژوهش های انجام شده حوزه کووید-۱۹ و تهیه گزارشات ماهیانه
- ۳) تهیه و انتشار گزاره برگ هفتگی تحقیقات کووید-۱۹
- ۴) ایجاد گروه پاسخ سریع مبتنی بر شواهد (Evidence Based Rapid Response) برای پاسخ به سؤالات ضروری سیاستگذاران و مدیران بر اساس آخرین دانش روز دنیا در سطح ملی
- ۵) ارزشیابی تحقیقات انجام شده حوزه کووید-۱۹ بر حسب مدل KTE یا ترجمان دانش برای سنجش کاربردی بودن آنها
- ۶) ایجاد دسترسی سریع به تحقیقات مرتبط با کووید-۱۹ در سامانه های پژوهشی کشور و در صورت نیاز ایجاد سامانه مستقل
- ۷) در نظر گرفتن مکانیسمی برای جلوگیری از انجام پژوهش های تکراری

- ۸) انتشار نتایج کاربردی تحقیقات از طریق رسانه ها برای مخاطبین عمومی، سیاستگذاران، مدیران و مردم
- ۹) برنامه رصد تحقیقات کووید-۱۹ و معرفی بهترین تحقیقات انجام شده توسط دانشگاه ها به صورت مستمر در کشور
- ۱۰) تهیه و انتشار گزارشات دوره ای از پیمایش های مهم کشوری در حوزه کووید-۱۹ (سرولوژیک، رصد ویروس، پیمایش رفتارهای پیشگیری کننده و سایر پیمایش های مهم)
- ۱۱) پایش و ارزشیابی مداخلات کووید-۱۹ در کشور توسط تحقیقات با کیفیت
- ۱۲) برنامه انجام تحقیقات مشترک با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه کووید-۱۹
- ۱۳) استفاده از ظرفیت های ملی نماید، مؤسسه ملی تحقیقات سلامت و سایر صندوق های حمایتی از پژوهش کشور برای انجام تحقیقات در حوزه کووید-۱۹ از طریق فراخوان ها

- ۱۴) استفاده از اتاق های فکر و گروه های مختلف و افراد کلیدی برای مشاوره و اخذ نقطه نظرات مفید
- ۱۵) انتخاب چند عنوان مهم و کاربردی برای چند مجله و فراخوان برای انتشار شماره های ویژه مانند درس آموخته ها
- ۱۶) تلاش و تشویق محققان کشور برای انجام تحقیق و همکاری های بین المللی
- ۱۷) تلاش برای دسترسی محققان به پایگاه های داده های مرتبط با کووید-۱۹
- ۱۸) انتخاب فوکل پوینت پژوهشی در کلان منطقه های کشور برای ایجاد ارتباط مؤثرتر با دانشگاه ها
- ۱۹) نشست های مستمر با معاونت های پژوهشی در خصوص تحقیقات انجام شده در این حوزه برای پایش و ارتقاء وضعیت موجود

معرفی یک پژوهش، تاب آوری نظام پژوهش سلامت: درس های آموخته شده از اپیدمی ویروس کووید-۱۹

اقدامات برای شناسایی سؤال پژوهشی

- شناسایی نیازهای دانشی با مشارکت فعال ذی نفعان
- راه اندازی مکانیسمی برای جلوگیری از انجام پژوهش های تکراری
- فراهم آوردن منابع مالی به موقع و انعطاف پذیر با در نظر گرفتن پاسخگویی و شفافیت و تخصیص بودجه پژوهش بر اساس اولویت ها
- رصد اولویت های پژوهشی برای شناسایی سؤالات پاسخ داده شده و پژوهش های در حال اجرا
- ترویج انجام مطالعات چند رشته ای و بین رشته ای
- پایش و ارزشیابی سیاست ها و مداخلات انجام شده، ثبت درس های آموخته شده و تلاش در جهت تبدیل دانش ضمنی به دانش تصریحی

انجام پژوهش

- ایجاد تعادل بین سرعت انجام پژوهش و کیفیت آن
- ایجاد سازوکارهای از راه دور برای ارزشیابی ملاحظات اخلاقی در پروپوزال ها و رصد اجرای آن ها
- ایجاد مکانیزم های اخلاقی، قانونی و نظارتی برای دسترسی به داده های سلامتی برای انجام تجزیه و تحلیل در سطح ملی با رعایت مالکیت فکری و همچنین به اشتراک گذاری داده های خام به دست آمده از پژوهش ها و داده های روتین
- بهبود نظام های مراقبت و ثبت برای پیگیری بیماران در طولانی مدت
- تسهیل و ایجاد شبکه ای از محققان که تحقیقات مشابهی انجام می دهند به منظور افزایش کارآمدی فعالیت های پراکنده

انتشار نتایج

- ایجاد فرآیندی برای ارزشیابی اعتبار نتایج پژوهش ها و انتشار سریع آنها برای عموم با در نظر گرفتن مالکیت فکری پژوهشگران
- پشتیبانی از انتشار مطالعات با یافته های منفی برای جلوگیری از دوباره کاری پژوهشی و تجویزهای تشخیصی و درمانی نادرست
- تهیه راهنمای مصاحبه با رسانه برای محققان و سیاستگذاران

ترویج استفاده از نتایج پژوهش

- ارزش دادن به تهیه گزارش های از زبان گروه مخاطب با توجه به ارزشیابی کیفیت و سطح شواهد تولید شده
- بررسی تجربه ذی نفعان از استفاده از نتایج تحقیقاتی
- ایجاد فرآیند و تسهیل تجاری سازی با فعال کردن پیوند بین تحقیقات مربوط به تشخیص، داروسازی و واکسن با بخش صنعتی
- کنترل کیفیت سیستم های اطلاعاتی (مانند پایگاه های اطلاعاتی مربوط به سلامت، نظام های مراقبت و سیستم های ثبت) انتشار نتایج آن
- بررسی میزان اثرگذاری نتایج تحقیقات بر تصمیم گیری های سطح ملی و استانی (دانشگاهی) و شناسایی راهکارهای بهبود آن
- انجام مداخلات برای تقویت نظام پژوهشی و تاب آور نمودن آن برای رویارویی با تهدیدهای نوظهور و بحران های غیر قابل پیش بینی به کمک جامعه و کل سیستم

این گزاره برگ در پاسخ به چه پرسش هایی تدوین شده است؟

برای پاسخگویی مناسب به بحران اپیدمی ویروس کووید-۱۹ و افزایش تاب آوری نظام سلامت و نظام پژوهشی برای رویارویی با بحران های آینده، نیاز به انجام پژوهش و تولید شواهد می باشد، اما چگونه باید این کار را انجام داد؟

گروه مخاطب گزاره برگ چه کسانی هستند؟

سیاستگذاران و مدیران پژوهشی

Health research system resilience: lesson learned from COVID-19 crisis. Yazdizadeh B, Majdzadeh R, Ahmadi A, Mesgarpour B. BMC Health Research Policy and System. 2020;18:136

راه اندازی سیستم پاسخ سریع مبتنی بر شواهد (Evidence Based Rapid Response)

باتوجه به لزوم وجود مسیری مناسب جهت ارائه پاسخ مبتنی بر شواهد به سؤالات مرتبط با کووید-۱۹ بر اساس تحقیقات انجام شده بین المللی و ملی، برای اولین بار به صورت منسجم هماهنگی های لازم از سوی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت با مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران برای فعال کردن تیم پاسخ سریع به سؤالات مهم و فوری مدیران ارشد نظام سلامت به عمل آمد و در حال حاضر تیمی متشکل از افراد آموزش دیده توسط مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران برای پاسخگویی سریع (در صورت امکان کمتر از ۴۸ ساعت) و مبتنی بر شواهد (بر اساس جدیدترین مطالعات انجام شده در دنیا) در رابطه با سؤالات ضروری و فوری مرتبط با کووید-۱۹ برای سیاستگذاران و مدیران نظام سلامت فراهم شده است. هدف از این کار استفاده از دانش موجود در دنیا و کشور برای پاسخ به سؤالات ضروری مدیران است. هدف دراز مدت این کار تشویق سیستم های پژوهشی به چابک سازی و تغییر کاربری برای عملکرد مناسب در بحران ها است.

راه های ارتباطی

راه ارتباطی ایجاد شده در شرایط فعلی به این صورت است که سیاستگذاران و مدیران نظام سلامت می توانند در صورت نیاز به پاسخ سؤالات مهم و ضروری بر اساس دانش تولید شده روز دنیا، سؤالات خود را به آدرس ایمیل nihir@tums.ac.ir و یا شماره تماس ۰۹۳۸۷۲۱۱۶۶۰ ارسال نمایند. تیم های پاسخ سریع مبتنی بر شواهد در سریع ترین زمان ممکن، سعی می کنند علمی ترین پاسخ را فراهم و در اختیار درخواست کنندگان قرار دهند. اگر این برنامه در سطح ملی مثبت و مؤثر ارزیابی شود، برنامه ریزی شده که در کلان منطقه ها نیز گسترش یابد.